

Menestystä
maalle

Maatilojen huoltovarmuus ja omavaraisuus toimintaympäristön muuttuessa

22.9.2020

Jari Kauhanen

MTK Pohjois-Savo

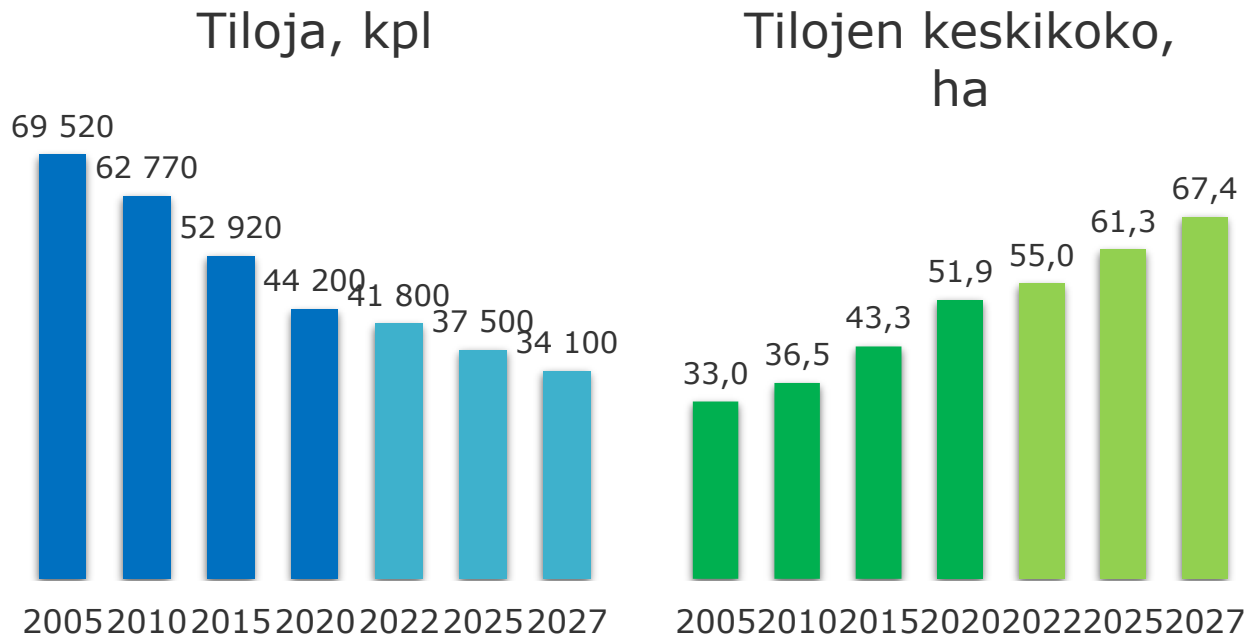

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

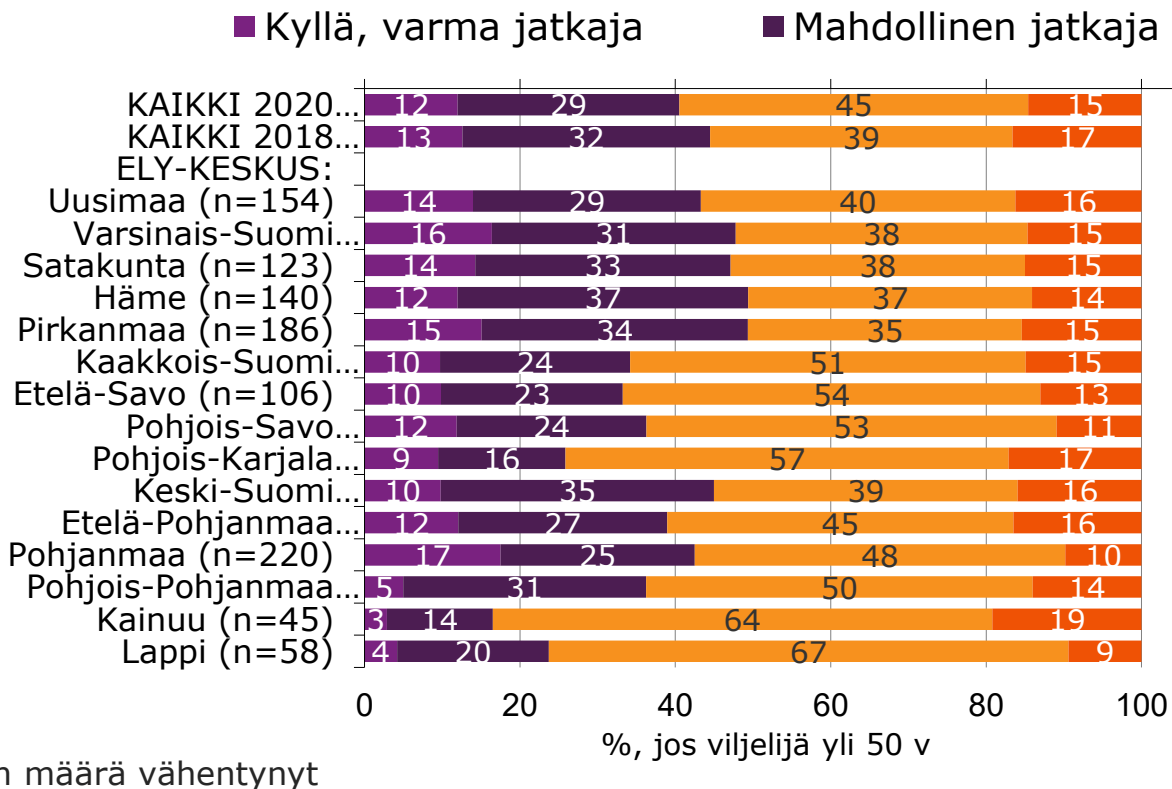
maaseuturahasto

Vuonna 2027 maatiloja on 34 100 ja keskokoko runsaat 67 hehtaaria

	2022→2025	2025→2027
tilojen alenema	-10 %	-9 %
peltojen keskokoko	+2,1 ha/v	+3,0 ha/v

Onko tilalla jatkaja?

Sukupolvenvaihdossuunnitelmat eri tutkimusvuosina

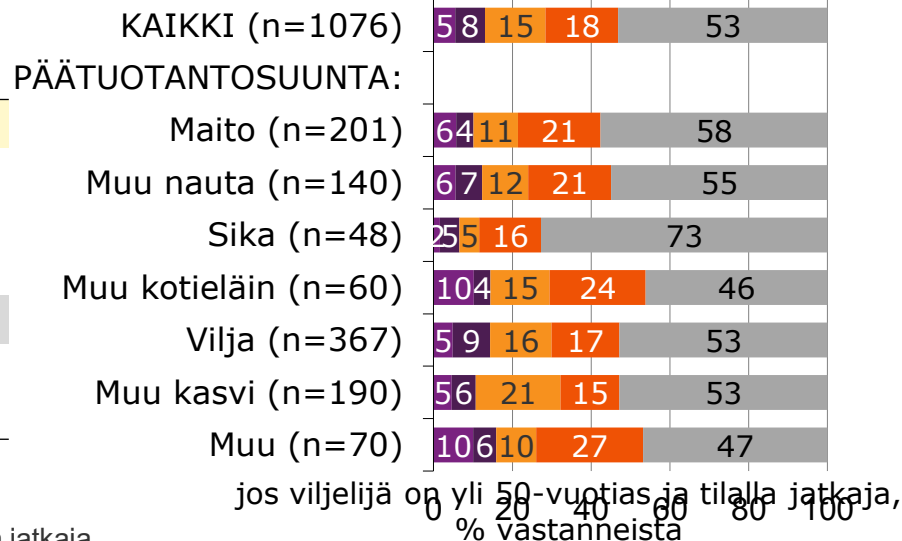
tutkimusvuosi

	2012	2014	2016	2018	2020
Jos viljelijä yli 50 v.	1 530	1 260	1 320	1 220	770
TUOTANTOSUUNTA:					
Maito	220	180	140	190	70
Nauta	100	60	50	80	50
Sika	50	50	30	40	10
Muu kotieläin	50	40	50	60	40
Vilja	800	660	650	570	400
Erikoiskasvi	130	140	160	170	150
Muut tilat	180	130	140	110	70

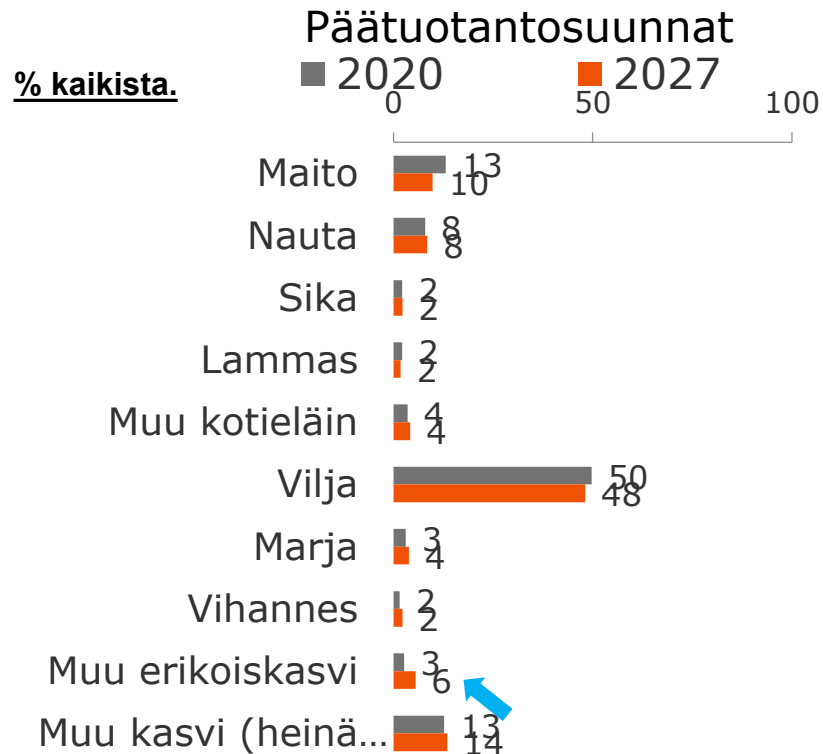
Sukupolvenvaihdosten määrä/vuosi, jos tilalla on varma tai todennäköinen jatkaja

■ luopumistuki loppui 2018, spv:ssa ajankohdan epävarmuus on lisääntynyt

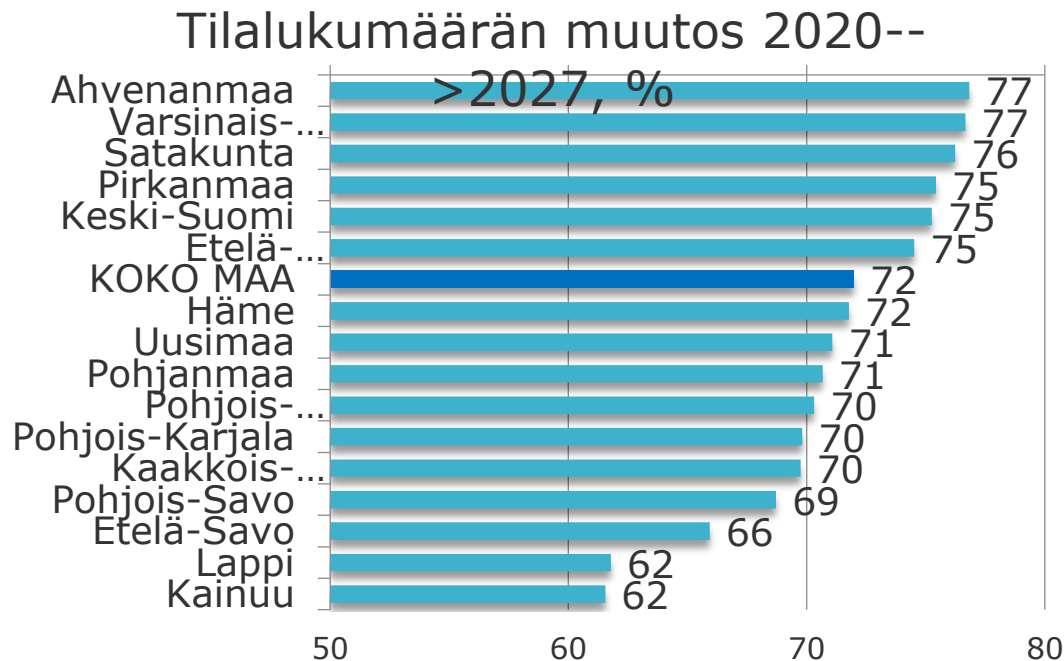
■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 - 2023

Erikoiskasvitilojen suhteellinen osuus nousussa

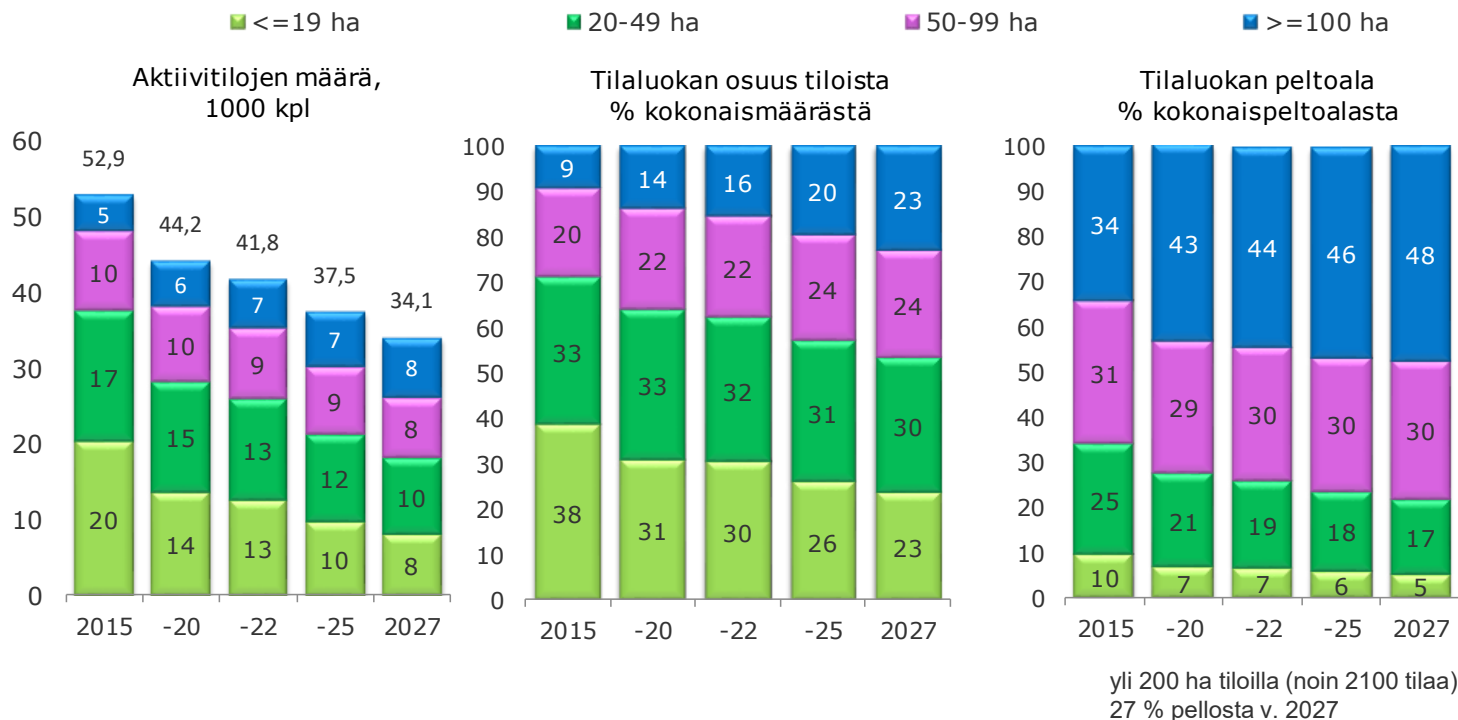

Tilamäärien muutos ELY-keskuksittain

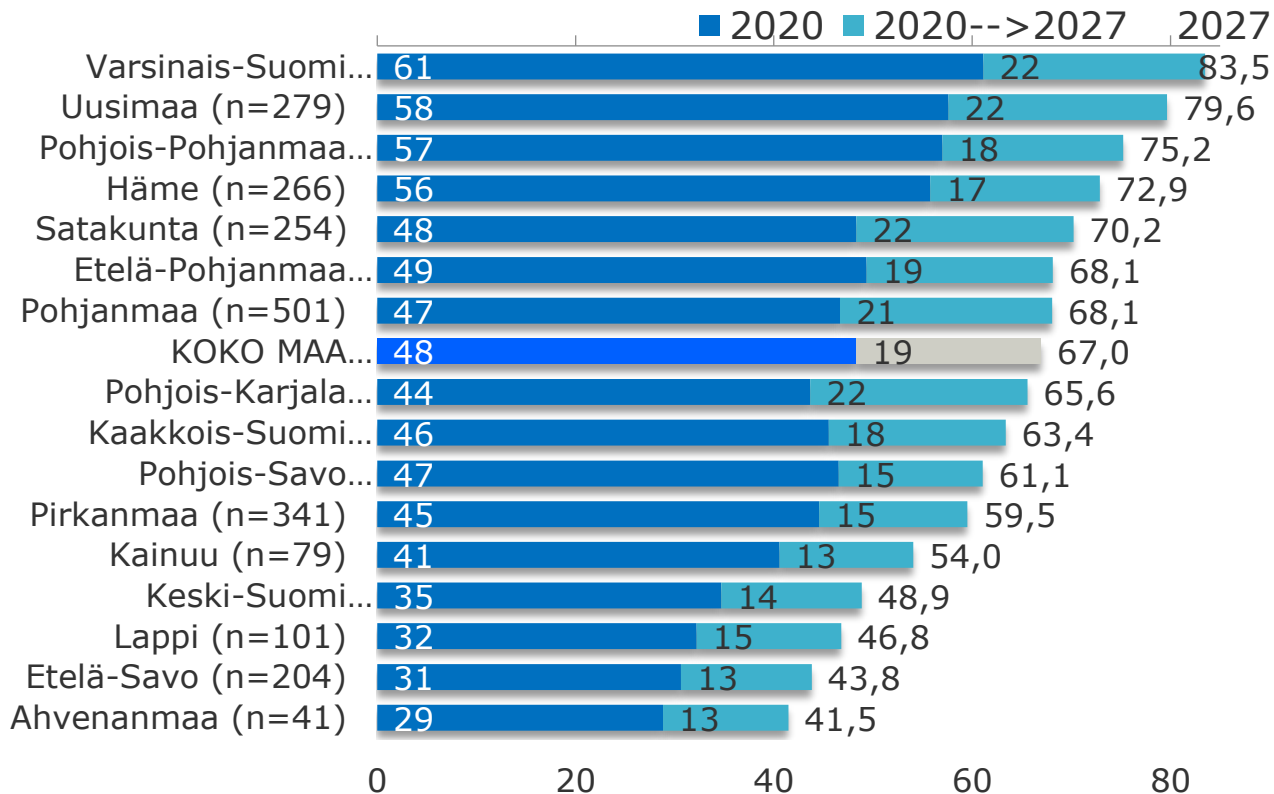

■ Lapissa ja Kainuussa suurimmat tilalukumäärien alenemat

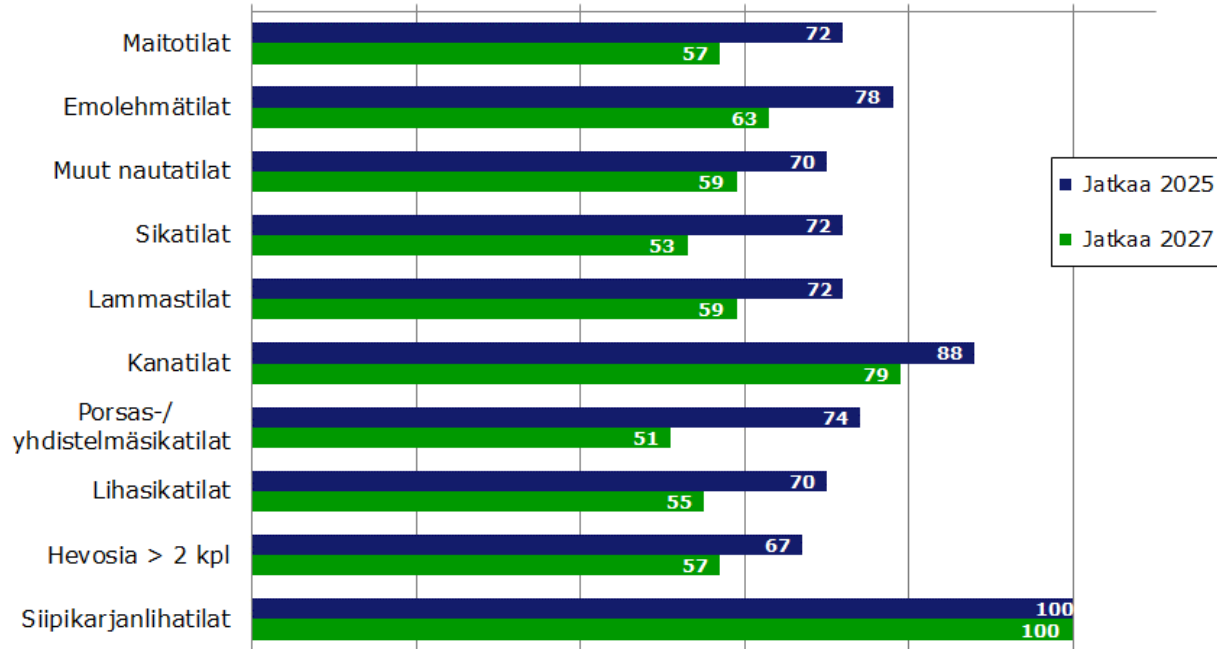
Vuonna 2027 yli 100 ha:n tiloilla (n. 8000 tilaa) lähes puolet peltoalasta

Keskipeltoalan muutos ELY-keskuksittain

Kotieläintilojen jatkaminen (nykyiset tilat) - %-tiloista jatkaa

Maatilojen toimintaympäristön muutokset 2020

Koronan vaikutukset

- Kausityövoiman saatavuus
- Monialaisten maatilojen ja matkailuyritysten asiakaskato ja toimintojen keskeytyminen
- Suojaustoimet tartuntojen ehkäisemiseksi ja muu varautuminen
- Oman elintarviketuotannon merkityksen kasvaminen
- Merkittäviä muutoksia markkinoilla mm. valkuaisen saatavuus, energian hinta

Maatilojen toimintaympäristön muutokset 2020

Markkinoiden muutoksia

- Kysynnän muutokset esim. liha- ja maitotuotteissa
- Kaupan ja teollisuuden sopimukset eivät ole riittävästi reagoineet muuttuneisiin olosuhteisiin, tuottajahintojen tasoon ei olla tyytyväisiä, osa hinnoista on laskenut
- Investointirajoituksia tulossa mm. naudanlihantuotantoon vasikkapulan johdosta
- Maidon vaikea markkinatilanne johtamassa Valio-ryhmässä sopimustuotantoon
- Vihannes ja marja-tiloilla epävarmuutta työvoiman saatavuudessa, vaikuttaa viljelypäätöksiin
- Viljojen hinnat alhaalla, vilja alan kasvua halutaan pienentää ja valkuaiskasvien viljelyä lisätä
- Energian hinta alhaalla
- Sääriski kasvaa

Maatilojen toimintaympäristön muutokset 2020

Tilojen talous

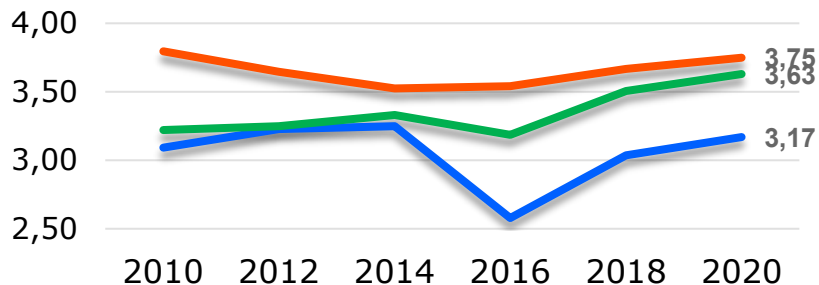
- Venäjä- pakotteiden seurauksena alkaneet talousvaikeudet edelleen olemassa, ongelmat taloudessa ja myös jaksamisessa
- Alhainen tuottajahintataso on johtanut tilatasolla tuottavuuden ja tuotannon lisäämiseen tai tuotannosta luopumiseen. Tässä on onnistumisia ja epäonnistumisia
- Hyvän maksuvalmiuden ja talousosaamisen tärkeys on korostunut
- Maatiloilla paljon palkkatyötä tai muuta yritystoimintaa tekeviä, koronan talousvaikutukset talouden supistumisen, lomautusten ja töiden loppumisten johdosta koskevat maatiloja ja vaikuttavat tilojen talouteen
- Puumarkkinat toimivat kohtuullisesti ja hintataso ei merkittävästi laskenut

Kannattavuus ja näkymät lähivuosille eri tutkimusvuosina

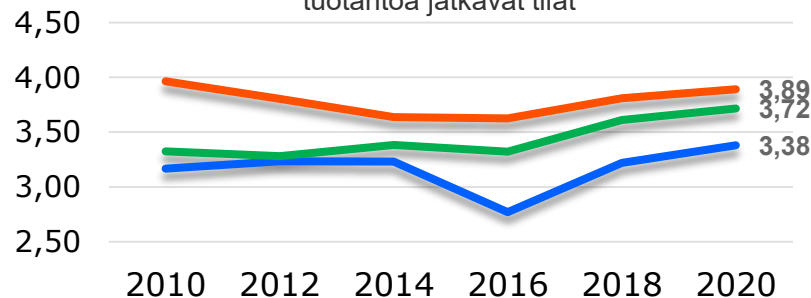
Mikä on arvionne tilanne toimintojen kannattavuudesta viime vuodelta ja arvionne lähivuosien (3-5 v.) kannattavuuskehityksestä (jatkatavat tilat)?

Kannattavuus edellisenä vuonna

Lähivuosien kannattavuusodotukset

tuotantoa jatkavat tilat

— Maatalous
— Muu yritystoiminta

— Metsätalous

— Maatalous
— Muu yritystoiminta

— Metsätalous

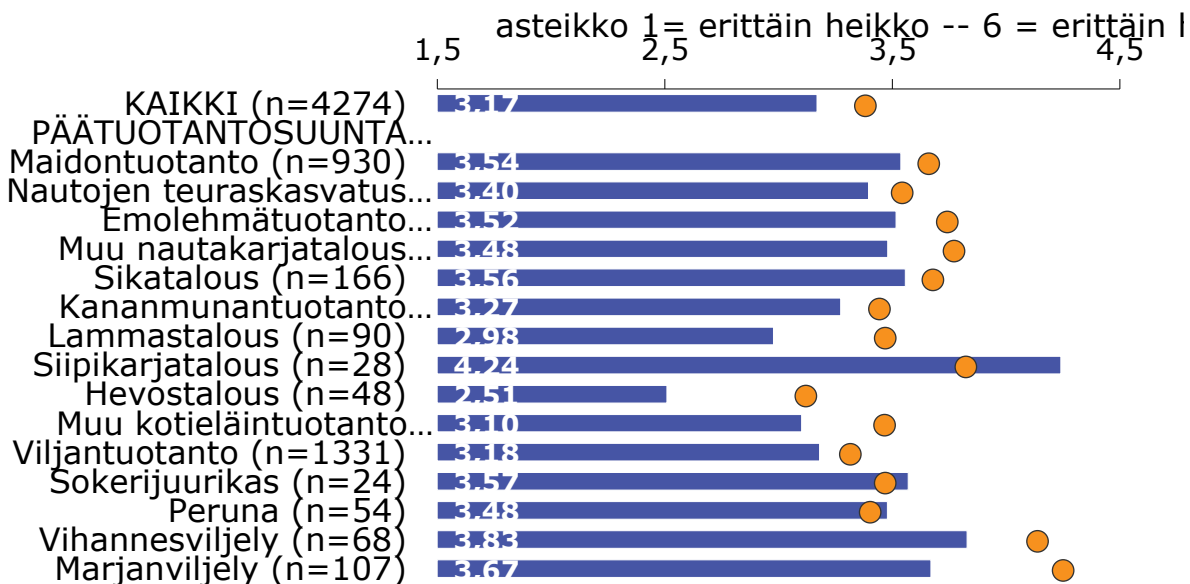
skaala 6=Erittäin hyvä – 1 Erittäin heikko

■ Kannattavuusnäkymät keväällä (helmikuu 2020) aiempaa valoisammat

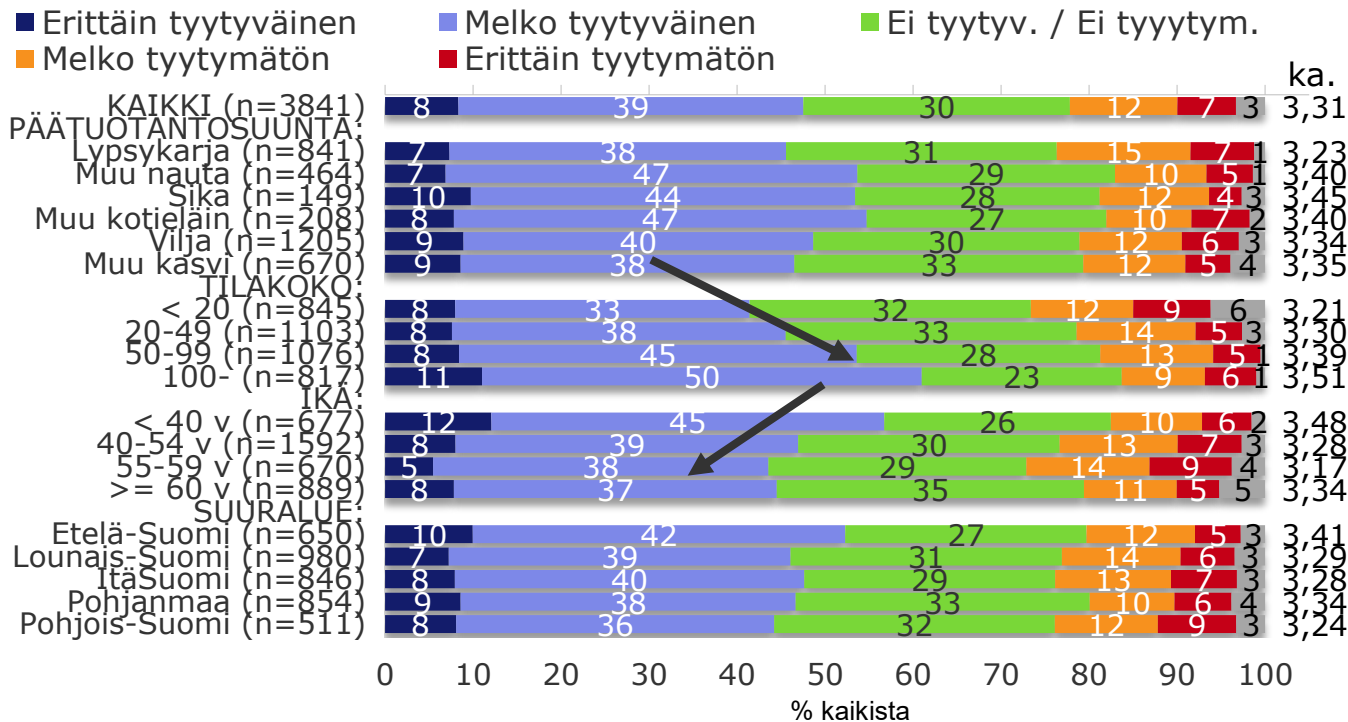
Odotukset kannattavuuskehityksestä lähivuosille pääsääntöisesti positiivisia

Kannattavuus ja kannattavuusnäkymät

■ v. 2019 ● Lähivuosina, 2027 jatkavat tilat

Vajaat puolet erittäin tai melko tyytyväisiä työhönsä maatalousyrittäjänä

Maatilojen toimintaympäristön muutokset 2020

Tulvaisuuden näkymät

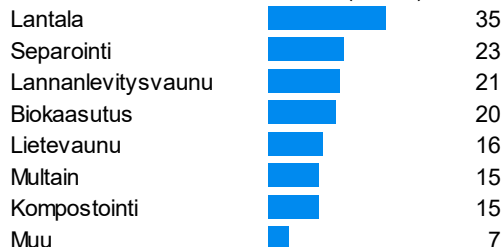
- Navettainvestoinneissa 2021 ja 2022 tulee taukoa niin maidossa kuin lihassa
- Energiainvestointeja esim. biokaasuun ja aurinkovoimaloihin , biokaasuun voi tulla suuriakin laitoksia Pohjois-Savoon kpl.
- Tuotanto-olosuhteiden parantamiseen ja peltojen kunnostamiseen liittyviä investointeja tulossa
- Omistajanvaihdokset jatkuvat tasolla 60 kpl vuodessa joista spv-rahoitusehdot täyttäviä noin 30 kpl, yhtymiä tulee syntymään nykyistä enemmän
- Tukikauden siirtymäkausi jatkuu 2022 saakka ja uusi ohjelma-kausi 2023-24.
- Rahoitustaso säilynee EU- ja kansallisissa tuissa

Investointiaikeet eri toimintoihin

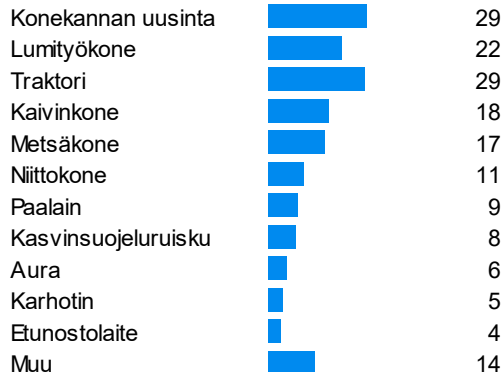
Lannankäsittely

6 % tiloista; 13 % kotieläintiloista
KAIKKI (n=301)

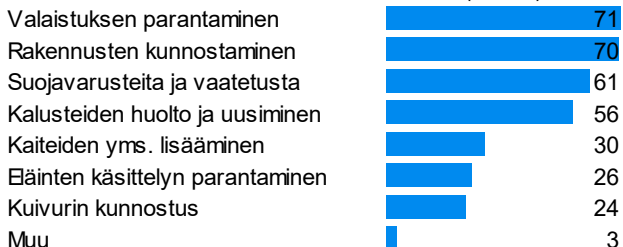
Urakointi

KAIKKI (n=277)

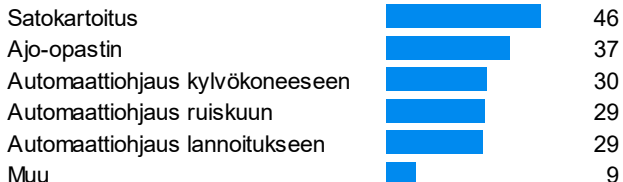
Työturvallisuuden parantaminen

6 % tiloista
KAIKKI (n=248)

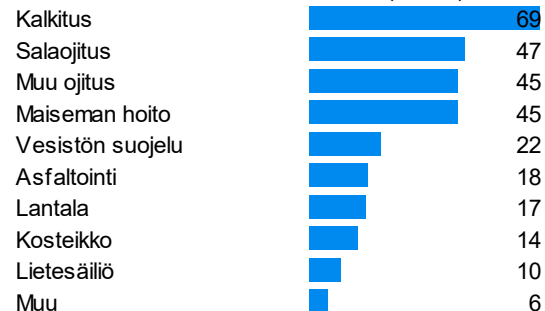
Täsmäviljely

5 % tiloista
KAIKKI (n=183)

Ympäristön parantaminen

8 % tiloista
KAIKKI (n=339)

Ojitus

33 % tiloista
KAIKKI (n=1352)

jakaumat % kuhunkin investointiaikeeseen vastanneista

MTK Pohjois-Savo esitykset

- Energiainvestoinnit: isot ja hajautetut biokaasulaitokset + liikennebiokaasu
Ylä-Savo yksi iso laitos, Siilinjärvi toinen ja Varkaus kolmas. Ylä-Savossa laitos perustuisi karjanlantaan, Siilinjärvellä karjanlanta + kasvituotanto, Varkaudessa kasvintuotanto, kalakasvatus ja metsäteollisuus. Hajautettuja laitoksi maatiloille 10 kpl. Samalla voidaan kehittää kierto
- Metsäteollisuuden investoinnit Finnpulp kärkenä
- Tilusjärjestelyt peltoviljelyn kehittämiseen
- Liikene- ja tietoliikenneinvestoinnit

- Matkailun kehittäminen muuttuneeseen tilanteeseen
- Suomessa olevien työntekijöiden osaamisen vahvistamisen ja työmahdollisuuksien lisääminen maa- ja metsätalouden töissä ja eri alojen yhteistyön kehittäminen kausityön työntekijöiden hankinnassa ja työllistämisessä.

Maatilojen toimintaympäristön muutokset 2020

MTK Pohjois-Savo maatilojen apuna

- Innostu Tiedosta hanke vuoteen 2022
- Melan Välitä Viljelijästä toiminnan kautta
- Työvoimaa tiloille – hanke 12.4.-31.10. 2020

